

Spelfot

Smålandsringen - Medlemsblad för Smålands
Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

DANS I MIDSOMMAR SID. 6-8

CHRISTINA NILSSONS MINNESÅR SID. 9

HJORTSBERGALÄGRET SID. 12

FOLKDANSRINGEN SMÅLAND-ÖLAND

Folkdansringen Småland-Öland 2021

Adress: c/o Irma Erlandsson, Vändstigen 6 382 37 Nybro, 076-832 40 12

irma637n@gmail.com **E-post:** smaland@folkdansringen.se

Hemsida: www.folkdansringen.se/smaland

Styrelse och ledamöter

Ordförande: Sven-Erik Arvidsson, Poste Restante, 551 01 Jönköping, 070-525 96 49, se.arvidsson@gmail.com

Vice ordförande: Michael Lindberg, Ede 775, 833 48 Hammerdal, 073-844 83 76 ml.lindberg@icloud.com

Kassör: Mats Gerebrink, Gerekulla, 574 76 Korsberga, 0383-840-84. 070 572 32 73 gerekulla@gmail.com

Sekreterare: Irma Erlandsson, Vändstigen 6, 382 37 Nybro, 076-832 40 12, irma637n@gmail.com

Ledamöter:

Marie-Charlotte Olofsson, Tunvägen 3, 352 49 Växjö, 070-606 54 70, mch.olofsson@gmail.com

Monica Björk, Markustorp 140, 382 93 Nybro, 070-363 04 10, monicabjork54@gmail.com

Paul Lindgren, Drottning Margaretas väg 86, 392 45 Kalmar, 070 985 04 36, paulevalindgren@hotmail.com

Administrativt utskott: Sven-Erik Arvidsson, Mats Gerebrink, Irma Erlandsson

Dans och musik, barn och ungdom: Monika Björk, Michael Lindberg,

Dräkt: Marie-Charlotte Olofsson

Slöjd: Sven-Erik Arvidsson

Hemsida: Olle Andersson, Rydgatan 16, 341 39 Ljungby, 073-203 41 57, olcarason@msn.com

Ansvarig utgivare Spelfot: Gun-Britt Sjöblom, Gustav Vasas väg 4, 387 33 Borgholm 070-453 39 88, 0485.77573@telia.com

Spelfot: Marie-Charlotte Olofsson

Medlemsregister: Irma Erlandsson, Marie-Charlotte Olofsson

Fadderverksamhet: Marie-Charlotte Olofsson, Michael Lindberg, Monika Björk, Paul Lindgren, Sven-Erik Arvidsson.

Korrökommittén: Olle Andersson, Michael Lindberg, Gustav Nilsson

Revisor: Lisbeth Davidsson, Uddabo 246, 382 92 Nybro, 0480-520 61, lisbeth.davidsson@hotmail.se

Åke Johansson, Kyranders gata 6, 594 31 Gamleby, 0493 530 07, ake-johansson@telia.com

Revisorssuppleanter: Jan Målberg, Varvsgatan 6, 392 51 Kalmar, 070-320 14 04, malberg.jan@gmail.com

Karl-Olof Carlsson, Nygatan 12, 382 76 Målerås, 0481-311 30, eivorgothoskarsson@gmail.com

Dräktråd

F-län:

Irène Lindström, Karbingatan 16, 554 53 Jönköping, 036-16 48 77, 070-494 85 38 irene.lindstrom@hotmail.com

Irma Edstrand, Kullagatan 20, 541 46 Huskvarna, 036-502 01, 070-360 60 30 irma.edstrand@hotmail.com

G-län:

Elisabet Johansson, Hantverkaregatan 3, 341 36 Ljungby, 0372-624 61, 070 403 86 18, sejoson@hotmail.com

H-län:

Mary Bjerstedt, Resebövägen 26, Rismåla, 382 46 Nybro, 0481-151 49, mary.bjerstedt@telia.com

Irène Nilsson, Höststigen 2, 380 52 Timmernabben, 0499-241 45, lailaalice@hotmail.com

Valberedning:

Sissi Eriksson, Hökhult Lillön 63, 34393 Älmhult, 073-1512840, sissi.eriksson@hotmail.se

Knut Lange, Apelhult 1706, 34390 Älmhult, 073-0464889, knutlangeapelhult@gmail.com

Döderhultsviksgillet:

Linnea Barthelman, Blomstervägen 12, 572 41 Oskarshamn, 0491-107 02, 073-230 12 36 hellenlinnea1@telia.com

Jan Nilsson, Knutsbovägen 2A, 572 40 Oskarshamn, 0491-139 72, 070-526 77 66 jbn08@telia.com

Virestads folkdanslag:

Östbögillet:

Marianne Gunnarsson, Skördevägen 17, 331 71 Forsheda, 070-672 18 19, marianne.l.gunnarsson@outlook.com

Rolf Gunnarsson, adress som ovan, 070-381 00 77, rolf.c.gunnarsson@outlook.com

ÖNSKAN OM GODA MÖTEN MED MUSIK OCH DANS!

Hösten nalkas och efter två år av dansuppehåll och isolering, så är vi taggade på att vanlig dans skall bli OK igen! De flesta av oss är ju i 70 - 75-års-åldern (den äldsta är 88 år) och vi är fullvaccinerade. Jag har varit medlem i Ölands Allmogedansare ca 40 år och i Kalmarsundsansarna i 28 år. Vi kommer att följa FHM:s rekommendationer.

Min hälsning kommer från Öland, en ö med 2 Kommuner och med en folkmängd av 26 tusen inv. På sommaren växer befolkningen till 300 tusen. Vi har 2 aktiva folkdanslag, ett i varje kommun "Alvargrimman och Ölands Allmogedansare" och en del av oss åker via Ölandsbron, de 4 milen, för att dansa tillsammans med Kalmarsundsansarna. Vi, Ölands Allmogedansare, har aktiverat oss med repdans och Victorialopp. Årets Lopp/vandring, som finns att läsa på sidan 13, avslutades vid Cafe Sjöstugan, ett 1700-tals kulturhus som flyttats, 3,5 mil, till vår kommun. (Med våra Victoriavandringar 2020 o 2021 har vår förening bidragit med 10500:- kr till Victoriafonden, en liten del går till IFK Borgholm.) IFK Borgholm har i 40 år anordnat Victorialoppet och även medverkat på Victoriadagen sedan 1979. Många av våra dansmedlemmar har arbetat ideellt och hjälpt till med detta och även deltagit med uppvisningsdanser, så det kändes naturligt när vi aktiverade oss, att bidra till denna goda sak. (Victoriafonden arbetar för barn och ungdomar med funktionsnedsättning och/eller kronisk sjukdom). De kungliga har gjort mycket PR för vår ö genom att vistas och bo här. (Vår konung är dessutom konfirmerad i Borgholms kyrka 1962)! De kungliga kan ses på gator och torg eller på promenad. En dam promenerade i Slottsskogen och delade en bit av vägen och kom i samspråk med en ung kvinna, vid avtagsvägen tvekade damen om vägvalet vid Kaffetorpet/-Solliden, den unga kvinnan svarade:

" Jag går dit, jag bor här"! Ett gott möte med kronprinsessan.

Nu har våra dansföreningar uppstartsdatum och skall mötas, dansa? och tala om framtiden. Ölands Allmogedansare som Välkomnar till Höstmötet har sin första träff på Hotell Borgholm. En plats som stjärnkocken Karin Fransson, med sin kokkonst satt på kartan.

Gun-Britt Sjöblom

Jag avlutar med en dikt av Hjalmar Gullberg:

*Människors möte
Om i ödslig skog
ängest mig betog,
kunde ett flyktigt möte
vara befriande nog.
Giva om vägen besked,
därpå skiljas ifred:
sådant var främlingars möte
enligt uråldrig sed.
Byta ett ord eller två
Gjorde det lätt att gå.
Alla människors möte
Borde vara så.*

OMSLAGSBILD:

Gusten Brodin med elev på Hjärtorsbergalägrät.
Foto: Tore Sjöqvist

MEDLEMSAVGIFTER 2021

Folkdansringen Småland-Öland:

Medlem över 25 år 100 kr

Medlem upp till 25 år 35 kr

Därtill kommer avgift till lokal förening och Svenska Folkdansringen

BÄSTA MEDLEMMAR!

Trots att 2020 och 2021 har varit kämpiga på många vis och det mesta av det som brukar pågå har varit inställt så har spelmän, folkmusiker/pedagoger och spelmansförbund varit i farten mestadels i digitalt format. En imponerande mängd evenemang, konserter och kurser har vi kunnat vara med om hemma i soffan eller på vilken plats som helst. Skapandet har frodats, CD-skivor har spelats in och böcker givits ut. Ta gärna en titt på Smålands Musikarkivs hemsida för mer information om Kantorns Kapell, 1700-talslåtar, folkliga koraler och andra intressanta saker som minnesåret för Christina Nilsson och Sigfridsfrossan. Stort tack till alla som medverkat till och delat med sig av trösterik och inspirerande musik!

Under sommaren har flera av de vanliga träffarna och stämmorna återkommit i anpassad form. Hoppas att ni har fått inspiration inför hösten och att de folkmusikaliska planer som finns kommer att gå att genomföra. Håll ögonen på Spelfot och Smålands Spelmansförbunds Kalendarium där information kommer att finnas om aktuella folkmusikhändelser framöver. Där finns länkar till Valshuset, Vätterfolk, MusikiSyd och spelmansstämmor runt omkring i Sverige.

Du som arrangerar sammankomster med spel och dans, kom ihåg att meddela Spelfot och Smålands Spelmansförbund om du vill att ditt evenemang ska finnas med i kalendariet. Skriv gärna efteråt några rader till Spelfot om hur det gick!

Passa på att besöka Smålands Spelmanförbunds notförsäljning på www.smalandsspelmansforbund.se, småländska nothäften och cd:s är bra att ha och att ge bort.

Jag hoppas att det ska bli en alldeles underbar höst med mycket spel, sång och dans. Hoppas att vi ses, jag längtar efter er!

Med vänlig hälsning

Marianne Busk

Vice ordförande Smålands Spelmansförbund

SPELFOT - DATUM

Redaktör: Jeanett Rousu,
spelfot.material@gmail.com

Spelfots redaktör förbehåller sig rätten att korta av och redigera insända artiklar. Artiklar och bilder skall vara försedda med namn på skribent respektive fotograf. Spelfot kan publiceras i valda delar på respektive organisations webbsida.

MANUSSTOPP

15 januari
15 april
15 augusti
1 november

BERÄKNAD UTGIVNING

15 februari
15 maj
15 september
1 december

Under Coronapandemin har tryckeriet korttids-
permitterat personal och därmed kan Spelfots
utgivningsdatum variera lite utifrån tryckeriets
kapacitet.

SMÅLANDS SPELMANSFÖRBUND, SSF

Ansluten till Sveriges Spelmans Riksförbund, SSR
www.smalandsspelmansforbund.se

Ordförande: Heléne Ingvarsdotter, Korsvägen 17, 394 77 Kalmar,
073-383 68 49, helene.ingvarsdotter@kalmar.se

Vice ordförande: Marianne Busk, marianne.busk@gmail.com

Kassör och registeransvarig: Jennie Krook, Allévägen 32, 139 70 Stavsnäs
070-38 88 104, kassor.smalands@gmail.com

Sekreterare: Håkan Alm, Grävlingvägen 8, 152 54 Södertälje,
070-877 58 44, hakan@alm-sjolinoland.se

Vice sekreterare: Britt-Mari Arvidsson, 03647148bm@gmail.com

Styrelsesuppleant: Magnus Lundberg, Frejagatan 8 C, 392 46 Kalmar,
magnus.lundberg1@gmail.com

Isa Sjölin-Alm, Östra kyrkvägen 3, 386 96 Färjestaden,

072-543 23 15, isasjolinalm50@gmail.com

Johanna Stenström, Östgötagatan 11, 382 34 Nybro, 070-572 00 67,
johanna.stenstrom@korr.se

Revisorer: Jan Sannas, Kullsvägen 5, 340 32 Grimslöv

0470-75 02 39, 070-853 83 61, jan.sannas@gmail.com

Nils Wiberg, Mala 3208, 280 20 Bjärnum, 0451-191 14

Revisorsuppleant: Yvonne Lundell, N Storgatan 25, 575 32 Eksjö,
0381-304 06, 070-680 94 40

Valberedning: Sune Johansson, Saturnusvägen 3A, 393 51 Kalmar,

0480-172 47, 070-597 67 84, sunejkalmar@gmail.com

Barn- och ungdomsverksamhet: Gusten Brodin, Allévägen 32, 139 70 Stavsnäs
073-817 52 78, gustenbrodin@hotmail.com

Försäkringsansvarig: Britt-Mari Arvidsson, se ovan

Arkivansvarig: Håkan Alm, se ovan

Notlagar: Heléne Ingvarsdotter, se ovan

Hemsidesansvarig: Jan-Erik Ekman, Liarumsvägen 799, 298 94 Linderöd
jan-erik.ekman@telia.com

Lätkommitté:

Magnus Gustafsson, Häringegård 1, 360 47 Värends Nöbbele,

0470-353 56, 070-636 61 34, magnus.gustafsson@kronoberg.se

Lars Svensson, Torslunda 112, 386 96 Färjestaden,

076-007 48 48, lassestraatelje@telia.com

Magnus Lundberg, Frejagatan 8 C, 392 46 Kalmar, magnus.lundberg1@gmail.com

Sociala medier - Facebook

Sköts av Britt-Mari Arvidsson. Maila material till: bm@gmail.com

GLÖM INTE ATT GILLA SSF PÅ FACEBOOK!

SSF:S STIFTELSE FÖR UNGA SPELMÄN

Den årliga avkastningen delas ut som kurs- och lägerbidrag till unga spelmän. Ansökningsblanketter kan hämtas på SSFs hemsida eller rekvideras från Heléne Ingvarsdotter, Korsvägen 17, 394 77 Kalmar, mobil 0733-836849

Vill du lämna ett bidrag till Stiftelsen är vårt bankkontonummer
8169-5, 664 257 094-6 (Swedbank).

När man sätter in pengar på bankkontot kommer inte inbetalarens namn med på kontoutdraget. Om du inte vill sätta in pengar anonymt vill vi att du skickar ett meddelande om insättning med ditt namn till stiftelsens kassör, Eva Blomquist-Bjarnborg, e-post: eva.blomquist.bjarnborg@telia.com. Ordförande i styrelsen är Sabina Henriksson, Hökerum, sekreterare Heléne Ingvarsdotter, Kalmar och kassör Eva Blomquist-Bjarnborg, Alvesta.

FÖRSÄKRA DINA INSTRUMENT

Försäkringen gäller

- när medlemsavgift och försäkringspremie är betalda till Smålands Spelmansförbund

- i hela världen

- vid skada eller förlust

- akustiska och elektroniska instrument, dock inte pianon, flyglar eller orglar.

Premiens storlek beror på det samlade värdet av försäkrade instrument och tillbehör.

Läs mer på SSRs hemsida www.spelmansforbund.org

MEDLEMSAVGIFTER 2021

Smålands Spelmansförbund:

Ungdomar under 20 år	50 kr
Äldre över 65 år	140 kr
Övrig vuxen	200 kr
Familjemedlem	50 kr

Vad är Folkdansringen?

Här följer en sammanfattning av vad Svenska folkdansringen är och står för. I nästa nummer av Spelfot kommer Sveriges Spelmäns Riksförbund att få en liknande sammanfattning.

Värdegrund

Svenska Folkdansringen värnar om demokrati och rättvisa. Vi vill förvalta vårt kulturarv och gör det med övertygelsen om att alla människor är lika mycket värda och skall bemötas med respekt för sin särart. Trygga i vårt kulturarv samverkar vi med kulturer från hela världen. Svenska Folkdansringen är en ideell organisation som är religiöst och politiskt obunden.

Gemenskap är en viktig del i vår verksamhet. Vi vill att alla ska kunna vara tillsammans och känna samhörighet.

Jämställdhet ska vara ett ledord för alla och vi arbetar för att alla ska ha samma rättigheter och möjligheter.

Mångfald berikar vår verksamhet med många olika erfarenheter.

Öppenhet leder vår verksamhet så att den kan utvecklas kreativt.

Hållbarhet finns med i alla planer för vår verksamhet vad gäller val av plats, transporter och kommunikation. Det är också en naturlig del när vi väljer material och tillverkningsmetoder som vi använder i vårt hantverk. Svenska Folkdansringens huvuduppgift är att stödja de lokala föreningarna och deras verksamhet. Det sker i första hand genom att erbjuda utbildningar till ledare inom organisationen, kontakt med olika myndigheter, besvara remisser som berör vårt verksamhetsområde och samarbeten med likasinnade organisationer är

också en viktig del i Svenska Folkdansringens verksamhet.

Verksamheten

Verksamheten inom Svenska Folkdansringens föreningar är i huvudsak dans, musik, dräkt och slöjd.

För alla

Verksamheten som riktar sig till alla åldrar, barn- och ungdomsgrupper samt vuxna, skapar mötesplatser för utbyte av kunskaper och nya kontakter. Föreningarna aktiverar inte bara egna medlemmar utan bedriver också en omfattande utåtriktad verksamhet med kurser, uppvisningar och festivaler.

Dans

Dansen är den grundläggande verksamheten i de flesta av Svenska Folkdans-

och sången en viktig funktion. I många föreningar finns det spelgrupper och en del har även körer. Spelmännen är en bärande del vid folkdansföreningarnas träningar, uppvisningar och föreställningar.

Dräkter

I våra föreningar bedrivs också dräktverksamhet. Där kan du få råd och hjälp kring din folkdräkt eller bygdedräkt och många har träffar där man ses och syr tillsammans.

Slöjd

Svenska Folkdansringen ordnar även kurser inom slöjd. Det kan vara silversmide, bandvävning, tennrådsbroderi, stickning, luffarslöjd eller att snida i trä.

Medlemskap - vad ger det?

Som medlem i Svenska Folkdansringen får du som enskild medlem och din förening många förmåner, men det är också ett kollektivt samarbete för många olika frågor som berör vår kulturinriktning. Genom vår riksorganisation kan vi gemensamt påverka beslutsfattare, förhandla fram nödvändiga avtal, starta nya och bevara befintliga mötesplatser och hitta bra former för att utveckla vår verksamhet i föreningarna.

Medlemskap i Svenska Folkdansringen ger automatiskt:

- Olycksfallsförsäkring under utförande samt resa till och från.
- Tjänstereseförsäkring för anställda inom Svenska Folkdansringen.

ringens medlemsföreningar; folkdans, gammaldans, traditionell dans och ibland historiska danser. Ofta dansar man parvis i en större grupp med till exempel åtta par i en uppställning.

Musik

I Svenska Folkdansringen har musiken

• Egendomsförsäkring
Vid stöld, i av Svenska Folkdansringen (riks, distrikt, förening), ägd eller hyrd lokal. För närvarande: Folkdräkter (15 000 kr), musikinstrument fem prisbasbelopp.

STIM

Avtalet innebär tillstånd att i obegränsad omfattning utföra alla de musikaliska verk, till vilka STIM ensamt innehar rättighet. Gäller musik som framförs i samband med egna träningskvällar och danskurser.

SAMI

Avtalet innebär att man får använda fonogram (grammofonskivor, kassetter m.m.), använda inspelad musik, producerad eller av annan producent som man får genom utlåning, uthyrning och försäljning. Avtalet gäller enbart dansträning utan publikt inslag.

Medlemsskapet innebär också:

1. Konferensrabatter på Scandic Hotell
2. Medlemsregister (dans.se)
3. Tidningen Hembygden till föreningens medlemmar.
4. Medlemsrabatter i Folkdansringen shop.
5. Möjlighet till kurs- och seminarie-

utbud inom riksorganisation och distrikt, ofta till rabatterat pris.

6. Möjlighet för medlemmar att hyra övernattningsrum i Folkdansringens Hus i Stockholm.
7. Föreningen får möjlighet att sälja lotter av olika slag som en chans att finansiera föreningens verksamhet.
8. Påverka den demokratiska processen både i distrikt och riksorganisation.
9. Distrikt, som kan erbjuda och genomföra större evenemang och arrangemang av olika slag.

Samarbeten

1. Kulturens Bildningsverksamhet
2. Ax – Kulturorganisationer i samverkan
3. Nordlek
4. Samverkansrådet för traditionell musik och dans, som bl. a. arbetar med:
  - Dans- och spelmansstämman i Kungsträdgården
  - Lilla Spelmansstämman
  - Folk- och Världsmusikgalan
  - Världens Musik och Dans
  - Eric Sahlström Institutet (ESI)
  - Folkspel
  - Föreningen Norden
  - Nordiska dräktfrågor
  - Samarbetsnämnden för folklig dans

- Svenskt Visarkiv
- Sveriges Hemslöjdsföreningars riksförbund
- Sveriges Hembygdsförbund

Dessutom

1. Förvaltar Zornmärket.
2. Påverkar beslutsfattare och opinionsbildare genom remissvar, handlingsplaner och genom att publicera artiklar i olika ämnen som rör vår genre.
3. Marknadsföring, pressbevakning och information.
4. Ansvarar för att bevara viss dokumentation av dans, musik, folkvisor och sånglekar.
5. Stöttar föreningar och distrikt i olika frågor.
6. Förvaltar minnes- och donationsfonder.
7. Utbildar ledare.
8. Skapar och stöttar mötesplatser som stimulerar och inspirerar medlemmarna.

Texten om värdegrund och Verksamhetsbeskrivning är hämtad från folkdansringen.se

Texten om medlemsskapets fördelar är sammanställd av Sven-Erik Arvidsson.

Folkdansringen 100 år

Intet är som väntans tider, som vår medlem Erik-Axel Karlfeldt skrev för över 100 år sedan. Detta gäller också Folkdansringens 100-års jubileumsfirande.

Vi firar 100 år senare, men inte i år.

När våren kom såg vi alla fram emot sommarens fester och firandet i Stockholm. Men med våren kom också ett Coronavirus som lamslog hela Sverige. Inga verksamheter kunde göras.

Vi hoppades att detta inte skulle slå på sommarens aktiviteter. Tyvärr gjorde den det och vi tänkte att om vi skjuter upp vår firande till i oktober så ska väl

viruset försvinna. Men nu startar hösten och viruset är kvar och verkar bli så ett tag till i den omfattningen som gör att vi inte kan fira vårt organisation i höst heller. Riksstyrelsen har därför beslutat att skjuta upp vårt firande till ett senare tillfälle. I detta läge är det ju ingen som vet när det kan ske på exakt datum. Allt beror på myndigheternas rekommendationer. Vi hoppas ju självklart att det ska ske under 2021 och så fort vi får klarsignal att det går att träffas utan risk så kommer vi att meddela datum för firandet.

Sköt om dig och njut av höst och vinter även om det inte blir fest. Det kommer en vår och sommar nästa år också.

Hälsningar

Riksstyrelsens arbetsgrupp för 100-årsjubiléet

P.S. När man skulle fira Stockholms 700 års-jubileum 1952, så sköts den upp till 1953 därför att OS i Helsingfors skedde 1952 och deras OS-värdskap hade skjutits upp från 1940. Så viktiga händelser har skjutits upp förr. D.S.

Har du frågor kring 100-årsjubileumsåret maila 100ar@folkdansringen.se

Texten är hämtad från folkdansringen.se

Midssommar 2021

Östra Njudungs folkdanslag Foto: Birigitta Sigfridsson

Midssommartårter Foto: Elisabet Johansson

Olands allmogedansare Foto: Gun-Britt Sjöblom

Kalmarsundsansarna Foto: Inger Sandelius

Kalmarsundsansarna Foto: Gun-Britt Sjöblom

Östra Njudungs folkdanslag Foto: Birigitta Sigfridsson

Kalmarsundsansarna Foto: Gun-Britt Sjöblom

Midsommar med dans och dikt

Midsommar 2021 var på grund av pandemin inte som tidigare år, det gäller för alla och även för medlemmarna i Östra Njudungs Folkdanslag.

Den ordinarie träningen har inte kunnat genomföras under våren så när idén kom upp att erbjuda program vid särskilda boenden krävdes det kreativitet för att få ihop ett program. Men förmågor av olika slag finns i danslaget så under några veckor har dansare tränat på gräs utom-

hus i Forngården och då har även ett sångprogram tränats in. I programmet vävdes även diktläsning in. Detta möjliggjorde ett dansprogram bestående av danserna Blomman, Schottis från Eslöv, Edelweiss, Bostonvals och som avslutning en fläkt från fjärran land i form av Sambaglädje. Ett inslag i programmet var sång till gitarr av Birgit Henningsson, Lars och Birgitta Sigfridsson. Birger Martinsson deklamerade på ett förtjänstfullt sätt dikter av Pälle Näver

och Gustaf Fröding. Ledare och konferenciär i programmet var Solweig Bernholtz medan Lars Bernholtz stod för musiken via datorn.

De boenden som besöktes var Näverbyn i Stenberg, Ekebogården i Ekenäs-sjön, Österäng i Korsberga, Brobygården i Landsbro, Österliden i Holsbybrunn samt Bäckagården och Kvarngården i Vetlanda.

Birgitta Sigfridsson

Midsommarrepdansuppvisningar

Lördagen 26 juni fick några ur Ölands Allmogedansare anledning att ta kläs sig i folkdräkt, för att uppvisningsdansa på Borgholm kommuns äldreboenden.

Det är tack vare Kerstin Ågrens kreativitet, som under pandemin övertagit dottern Mia Ågren och Ulf Larssons dansledarroll, och gjort om danser så att de kunde utföras på ett säkert sätt, helt enligt Folkhälsomyndighetens råd. Midsommar dagen klockan tolv anslöt de personer som tränat i Gun-Britt och Rudolfs trädgård, på äldreboendet Strömgården i Borgholm. Här hade ett 15-tal personer samlats under ett skyddande tak. Vi kunde utföra vår dans omkring deras lilla fina midsommarstång, eftersom morgonens regnväder övergått

till duggregn. Det kändes gott att vi kunde utföra vårt program, när vi lämnade de tacksamma vinkande gästerna på boendet. Kl.14.00 samlades vi på Soldalens äldreboende i Köpingsvik, här mötte Ebbe Björklund upp och hälsade oss välkomna. Vi utförde vårt program, även här visades stor glädje och tacksamhet med applåder, dricka och glass. Kl.15.00 besöktes äldreboendet Ekbacka Borgholm. Här gjordes ett något förlängt program, trots det säger några ur publiken: Skall ni sluta redan? Vi vill se mer! Det var ett gott betyg och det blev förlösande skratt när vi omtalade att: Vi är gamla och orkar inte mer!

Söndagen 27 juni samlades vi vid Sankt Elavi kapell i Borgholm.

I 21 år har Ölands Allmogedansare av-

slutat friluftsgudstjänsten vid kapellet, med undantag av förra året, då vi deltog virtuellt. Efter att avslutningspsalmen En vänlig grönskas rika dräkt, gemensamt sjungits av de 50 talet församlade, utförde dansarna sitt repdans-program. Vilket betyder ingång på led sjungande: "Är Näktergalen kommen i lund" där efter knöt Kerstin ihop det utmätta, avståndsmärkta repet, ringen kunde bildas och dansprogrammet utföras i den heta sommarvärmen. Även här fick dansande värmande applåder när vi vinkande varandra farväl och tågade ut.

Nästa midsommar hoppas vi på att vi alla kan delta och dansa folkdans på det "vanliga" sättet!

Gun-Britt Sjöblom

Stångresning i Skälby

Kalmarsundsdansarnas ordförande Paul Lindgren fick, på ett möte med Kalmar kommun, åter förfrågan om föreningen kunde klä midsommarstången vid Skälby. Detta sa Paul ja till, eftersom föreningen i mer än 25 år stått för denna delikata uppgift. I år såväl som förra året skulle kommunen hjälpa till vid uppresandet av stången.

Tidigt på morgonen, onsdagen 23 juni, hälsade Paul 23 medlemmar som kommit till Skälby med välfyllda hinkar med blommor. Nu kunde pyntandet börja eftersom Paul tillsammans med Ronny Johansson och Kjell Ekenberg dagen före plockat det vackra björkriset på

Värnsnäs. Ivrigt delade vi upp arbetsuppgifterna, några kapade lagom stora långder, emedan andra stod för montering eller ägnade sig åt att klä ringar. Klockan 12.00 ansågs midsommarstången vara klar och i ett vackert skick, nu inbjöds alla på en stunds samvaro vid kaffebordet. Ingvor och Karl Ferling hade dukat vackra midsommarbord med coronasäkra avstånd till varandra. Alla lät sig väl smaka av det goda kaffet med jordgubbstårta. Karl bad att få ordet för att gratulera Gun-Britt Sjöblom, som hade födelsedag, alla sjöng vackert med i hyllningssången "Ja må hon leva"! Efter det bad Paul om ordet, gratulerade igen och tackade alla som ställt upp och gjort

midsommarstången så fin. Slutligen gavs information från senaste styrelsemöte att: dansträningen är planerad att starta den 7 september och gav Ia Andersson uppdraget att tala med dansledare för Nybro Folkdanslag om datum för samdansandet med dem.

Exakt klockan 13.00, helt enligt plan, kom Gert Petersson från Kalmar kommun med kranbil och stången restes, och vi behövde bara titta på! Vi önskade varandra en trevlig midsommar och alla såg fram emot att åter kunna ses i dansens virvlar i höst.

Gun-Britt Sjöblom

Bilden visar midsommarfirande i Vikarbyn, Dalarna. I Dalarna gjorde konstnären Anders Zorn från Mora (1860-1920) en stor insats för midsommarfirandet runt förra sekelskiftet. Han bestod majstänger och dansbanor till byarna runt om Mora och instruerade noggrant hur midsommar och andra traditioner skulle firas. Midsommarfirandet i Dalarna hade helt klart inte varit det det är idag om det inte vore för Anders Zorn.
/Jeanett Rousu

Midsommar från andra sidan

Ända sedan 1964 och fram till och med 2018 har midsommar för mig, och senare hela familjen, varit den verkliga finalen på vårens verksamhet i folkdanslaget.

Midsommarhelgen har startat redan på torsdagskvällen. Då har vi bundit lövade bågar och övat danserna en sista gång i sällskap av allehanda stickande och sugande insekter. Midsommaraftonens morgon – ingen återvändo – alla skjortor och särkar strukna, snabb påkläddning och iväg till första uppvisningen, lite stelt och inte helt felfritt. I tur och ordning besöks flera äldreboenden och hembygdsparker, oftast under tidspress, ibland med kaffe och jordgubbstårta på varje ställe, i regel med en paus för traditionell sill och potatis. Danser och musik fungerar felfritt när vi avverkat sista uppvisningen. Då kan vi pusta ut och samlas till en egen fest någonstans, med knytkalas eller köpt måltid. Är det något framträdande även på midsommardagen gäller det att ladda om och ha en ny omgång linneplagg redo.

Så var det

Så har det sett ut i drygt 50 år, på skiftande platser med olika program och besökande föreningar, dvs något firande med familjen har det inte funnits tid för. 2018 tackade Sunnerbogillet nej till "midsommardans", 2019 upphörde föreningen, 2020 och 2021 präglades av pandemin och mer eller mindre strikta förhållningsregler och avsaknaden av offentliga arrangemang. Midsommaren 2021 blev därför den första gången på många år då vi kunde fira tillsammans med våra barn och deras familjer. Så länge barnen var små var de alltid med, frivilligt eller ej, och något eget firande

blev det aldrig tid och ork till. I år blev det en annorlunda midsommar med en hel del reflektioner!

Så blev det

Nu hade vi möjlighet att fira i lugn och ro med en biltur i sol och ösregn, möjlighet till bad, en härlig midsommarbuffé, prat och lek med barnbarnen, men utan dans, musik och sånglekar och utan barn och vuxna med blomsterkransar på huvudet och utan folkdräkter. Ingen midsommarstång, inget gemensamt firande i sommarstugeområdet det här året heller! På hemresan, och en biltur på söndagen, ca 50 mil, räknade vi till sammanlagt fem midsommarstänger: en halvfärdig vid en badplats, en vid Ikeas tomma parkeringsplats, en vid ett vårdhem, en på en privat gårdsplan och en förkrympt stång vid en hembygdsgård.

Levande kulturarv?

Man kan ju undra om vår stora "nationaldag" midsommar också kommer att försvinna som tradition. Midsommarfirandet är en levande tradition, ett immateriellt kulturarv, dvs enligt Wikipedia, "sådant kulturarv som inte går att fysiskt ta på och som lever och överförs mellan människor, till exempel traditioner, handens och kroppens kunskaper, erfarenheter och kreativa uttrycksätt. Immateriellt kulturarv kan vara olika former av hantverk, ritualer, musik, eller berättelser". Svenska Folkdansringen har föreslagit "sång och dans runt midsommarstången" som en tradition att bevara. I Sverige är det Institutet för språk och folkminnen, Isuf, som nominerar förslag till Unescos konvention om det immateriella kulturarvet. 2020 fanns 492 traditioner från 128 länder på Unes-

cos lista. Sverige har ännu inget exempel på listan, men 2018 togs det svenska berättarprojektet Sagobygden, knutet till Ljungby, upp på registret som ett gott exempel på hur traditioner kan föras vidare och hållas levande. Sagobygden lyfter fram den muntliga berättartraditionen, bland annat genom att förmedla kunskap om folkdiktens sagor och sägner.

Återstart

Pandemin har orsakat en ovälkommen paus, inte minst i vårt sätt att fira midsommar. Det är visserligen inget som hindrar oss från att utforma det enligt de förutsättningar som finns, men hur gör vi? Och det firande som i stort bygger på gemenskap tar kanske störst skada i tider av isolering. Orkar vi fortsätta som förut med samma traditioner? Vilka krafter har tynat, vem och vilka kommer att ta upp arbetet igen för att traditionen ska leva vidare?

Att ha firat midsommar från andra, passiva sidan, väcker många tankar. "Man saknar inte kon förrän båset är tomt" enligt talesättet. Efter de två senaste "midsommarfria" somrarna finns det anledning att med tacksamhet begrunda allt det arbete som hembygdsföreningar, bygdegårdsföreningar, byalag, folkdanslag, privatpersoner och många andra arrangörer lagt ner för att erbjuda oss alla tillfälle att utöva traditionen. När och om världen tillfrisknar från pandemin finns det all anledning att ta nya krafttag så att midsommarfirandet kan leva vidare. Det minsta vi kan göra är att själva medverka, delta och vara god publik där något arrangeras.

Elisabet Johansson

Christina Nilssons Minnesår

I år är det 100 år sedan operasångerskan Christina Nilsson dog. Sagan om världsstjärnan och hennes makalösa levnadshistoria har vi hört och läst många gånger. Den kan vi ganska bra, tror vi, från barndomen på Snugge till "upptäckten" på Ljungby marknad 1857, utbildning, framgång, karriär utan motstycke, liv i Europa och USA och återvändandet till Växjö och där hon dog 1921. Finns det mer att veta?

Christina Nilssons minnesår 2021 uppmärksammas med en mängd konserter, filmer, berättande osv. Under Berättarfestivalen i Ljungby 13-15 augusti 2021 var det Mathias Boström från Smålands Musikarkiv/Musik i Syd som i sin föreläsning tog åhörarna med dit berättelserna om Christina Nilsson sällan hamnat. Han ställde sig t.ex. frågan hur hon var som schlagersångerska, om hon spelade banjo och vilket som var hennes favoritmuseum.

Spröda toner från en hummel inledde föreläsningen som utlovade en och annan anknytning till Ljungby. Mathias började berättelsen bokstavligt talat från slutet, dvs hur nybildade lokaltidningen Smälänningen i sin allra första utgåva skrev om Christina Nilssons begravning och att hon dött i Växjö den 22 november 1921. Att berätta historien tidsmässigt bakifrån var ett bra upplägg för skildringen av operasångerskan Christi-

na Nilsson. Det gav en ny syn på henne som person och den tid hon levde i. Utöver själva levnadshistorien fick vi veta att Christina av egen förtjänst skapat sig en betydande förmögenhet, att hon levde större delen av sitt liv utomlands, att hon samlade konst och antikviteter och musikinstrument och att hon på äldre dagar återvände till folkmusiken och fiolspelandet, bland annat genom att initiera en spelmanstävling i Växjö 1913 i samband med sin 70-årsdag. Slutligen landade berättelsen i hennes uppväxt under svåra ekonomiska förhållanden. Christina Nilsson gjorde en exceptionell klassresa tack vare talang, beslutsamhet, arbetsvilja och ett växande nätverk av goda kontakter. Och hur var det nu med de frågor Mathias ställde? Christina som schlagersångerska? Jo, det var förstås den tidens populära skillingtryck och de senaste slagdängorna hon sjöng då hon som knappt tonårig underhöll på marknader och exercisplatser och där det fanns publik. Som vuxen spelade hon banjo och i hennes samlingar fanns flera franska humlar. Många musikinstrument och konstföremål donerades till bl.a. Nordiska museet, t.ex. hennes barndoms fiol, och till Nationalmuseum.

En intressant föreläsning avslutades med att Mathias spelade den s.k. Christina Nilssons vals på hummel, ett gott slut på en kronologisk baklängesresa och en

liten blinkning till Otto Malmberg från Ljungby, Sveriges siste hummelspelare i tradition.

Text och foto: Elisabet Johansson

På www.christinanilsson2021.se finns information om evenemang, biljetter, arrangörer, besöksmål med mera.

Vill du bidra med material till Spelfot?
spelfot.material@gmail.com

Nästan som i Japan

- i Huskvarna

Folkdansen har liksom mycket annat fått stå tillbaka under Coronapandemin. Men en lördag i maj gjorde Huskvarna folkdanslag en första försiktig uppvisning. Vi visade upp oss i våra folkdräkter! Detta för att visa att vi finns och väcka folks nyfikenhet.

I samband med att Huskvarna firade sitt 100-årsjubileum år 2011 skänktes 100 japanska körsbärsträd till staden. Dessa manifesterar 100-årsjubileet och trädgårdsstaden Huskvarna. Träden planterades i Mjölkafallan, en park som ligger centralt i Huskvarna. Dessutom bara ett stenkast från vår träningslokal, Tvetagården.

I Japan har körsbärblomman (Sakura) dyrkats sedan urminnes tider. Sakura har en egen dag, som infaller på olika

datum i olika delar av Japan, beroende på att blomningen startar vid olika tidpunkt i det avlånga landet. Firandet av körsbärblomningen (hanami) räknas som en av de viktigaste högtiderna i Japan. Enligt gammal tradition, firar man med picknick under körsbärsträden. Där träffas familj, vänner och arbetskamrater till en riktig folkfest. Hanami har även en religiös betydelse för japanerna, eftersom Buddhas födelsedag firas i anslutning till blomsterfestivalen.

Ett tydligt värtecken i Huskvarna är när körsbärsträden blommar! Just denna majlördag, när träden stod i sin fagras-te blomning vimlade det också av folkdräkter i parken! Där fanns dräkter med lokal anknytning: från Tveta härad (Jönköping/Huskvarna), Vista härad (Gränabygden) och Östbo härad (Värna-

mo). Dräkter från andra landskap fanns också att se: Vingåker i Södermanland, Lövånger i Västerbotten, Stora Mellösa i Närke, Fällingsbro i Västmanland, Faurås i Halland, Björkvik i Södermanland och Hammarö i Värmland.

Vi upplevde en enorm glädje över att äntligen få träffa varandra igen. Dessutom, varje gång man får sätta på sig sin folkdräkt fylls man av glädje och stolthet. Träffen avslutade vi med medhavd picknick. Solen sken, körsbärsträden blommade, vi blev förevigade av många mobiltelefoner och staden kändes full av rosa moln!

**Text: Eva Wackelin
Huskvarna folkdanslag
Foto: Ann-Britt Girman, Agneta Dillner**

Värends Spelmansgille

”I september 1971 samlades ett tiotal spelmän på Skolgatan 3 i Växjö. Då bildades Värends Spelmansgille. I stadgarna fastställdes spelmansgilletts uppgift. Man ville samla spelmän, som hade intresse för folkmusik och även söka få förståelse för folkmusiken bland allmänheten. Vidare skulle spelmansgillet väcka håg och intresse för folklåtar bland ungdom som sysslar med musik samt idka ett gott samarbete med ortens folkdansare och landskapets Spelmansförbund. Spelmansgillet skulle också så ofta som möjligt ordna träningsträffar samt kurser, där spelmännens huvudsakliga uppgift var att lära sig smålandslåtar och i mån av tid medverka på skolor, sjukhus och ålderdomshem. Styrelsen kom att bestå av ordförande Axel Bilare, sekreterare Eva Sandrell, kassör Rune Persson, vice ordförande Lennart Andersson. Till spelledare valdes Bengt Löfberg och vice spelledare Lennart Skoglund.”

Så inledde föreningens första ordförande Axel Bilare historiken vid tioårsjubileet.

Många färgstarka spelmän

Första spelledaren var som nämnts ovan Bengt Löfberg. Lennart Skoglund (1923-2018), från Ingelstad, som kunde låtarna från Åsnenbygdens storspelmän och dessutom själv komponerat ca 400 låtar; vals, schottis, hambo, polska mm, var spelledare under många år. (Småländsk folkton). Stig Andersson (1928-2016), Grimslöv var en tid spelledare för gillet omkring år 1990. Även han har efterlämnat sina låtar i ett häfte: ”Spelman i dur och skur”. En trogen spelledare har varit Rolf Svahn, Härlöv, som också komponerat egna låtar t.ex. ”Vid Bergsjöns strand”, ”På gång till Lädja Sjögård”, ”Slängpolska från Berg” m.fl. August Svensson, nyckelharp-byggare och fiolspelman, efterlämnade också egna låtar. Med hjälp av Rolf Svahn och

Åke Lindahl kom de ut i ett häfte lagom till hans 90-årsdag. ”Låtar August Svensson”. Kurt Bergström var spelledare un-

50 år

NU: Årsmöte med spel i trädgården. Foto: Ingegerd Danielsson

der några år. Axel Bilare var spelansgilletts första ordförande. Rune Persson har också varit ordförande under många år. Han sammanställde spellistor med bygdemusik från olika härader i Kronobergs län, från Konga härad, Norrvidinge och Allbo härader, som vi framförde. Många hembygdsföreningar har bjudit in oss och lyssnat på vår gemensamma musikskatt. Ann-Mari Roth var under många år kassör. Genom henne fick gillet en ”Gånglåt av Ulla Tengstrand”. Många av gilletts medlemmar har komponerat egna låtar. Ann-Marie Roth har skrivit en Bröllopsmarsch. Arne Rudelöv (1946-2019) har lämnat ”Vals 81”, ”Sommarvals” och ”Arnes polska” som minne.

Minnen

Ett år som väcker starka minnen är Folkmusikens år 1990. Då ordnades en stor fest i Norrtullskolan i Växjö med anledning av att det var 130 år sedan August Strömberg föddes. Då fick Värends Spelmansgille framföra några låtar i ett annars fullspäckat, fantastiskt program. I augusti 1990 stod Christina Nilsson-

sällskapet för en musikdag i Museiparken, Växjö. Där spelade vi också och mycket folk rörde sig. Folklivsforskaren Gertrud Sundvik och Magnus Gustavsson mottog då Christina Nilsson-diplom. Spelmansstämmor, bl.a i Skatelöv brukade vi besöka och där delta i allspel, buskspel och från scenen.

Repertoar

När spelmansgillet var nybildat spelades låtar efter A. Strömberg, Jät, L Skoglund, Ingelstad, J.M. Dahl, Skatelöv, J. Johansson och J.A Pettersson från Tolg med flera. Man spelade från det gula och röda häftet med småländska låtar utgivna av Smålands Spelmansförbund och från ”Svenska låtar”. Stor glädje har vi haft av Magnus Gustavssons forskning med notsamlingarna ”Folkmusik från Småland och Öland” och ”Småländsk musiktradition” med 600 sidor att studera och välja av.

Idag

Spelredare och ordförande idag är Viola Ek, som har folkmusiken med sig från sin far, Gunnar Hansson. År 2016 blev det fler medlemmar i gillet då en grupp durspelare önskade vara med. VSG har också samarbete med Spelmansgillet Värendsharpan och vi brukar ha terminsavslutningar tillsammans. Under corona-pandemin, när inte alla kunnat träffas samtidigt, har många ordnat det i mindre grupper för att spela och hålla musiken vid liv. Det är ett trevligt sätt att umgås på. Tack vare spelmannen Lennart Andersson (1935-2016) från Skir, Växjö, som startade nybörjarkurser 1969, fick många möjlighet att lära sig grunderna i fiolspel. I början var det flest manliga spelmän men idag, 50 år senare är det mer än hälften kvinnor.

Text: Ingegerd Danielsson och Sol-Britt Wiktor

DÅ: Spelredare Bengt Löfberg, Eva Sandrell, August Svensson, Gunnar Sörngård, Rune Persson, Ingegerd Danielsson, Sol-Britt Wiktor och ordförande Axel Bilare.

Dagar med folkmusik och bad

Sedan 1986 har Smålands Spelmansförbund arrangerat ett sommarläger för folkmusikintresserade ungdomar. Spelsuget verkar stort och årets läger på Hjortsbergagården samlade fler deltagare än vanligt.

Under fyra intensiva dagar fylls Hjortsbergagården av musik och dans, fika och bad när 31 ungdomar mellan nio och sjutton år och fyra ledare samlas för att tillsammans spela, dansa och lära nytt. När allihop samlas för allspel i en stor sal finns inga notpapper att luta sig mot. Folkmusik har ofta förts vidare på gehör och det är en tradition man håller fast vid. Och även om det kan vara ovant för några brukar det inte ställa till problem.

– Att lära sig på gehör är nytt för många men de lär sig snabbt, säger ledaren Gusten Brodin.

– När man lär sig på gehör blir det alltid några låtar som sitter kvar, säger ledaren Jennie Krook. Marika Bjärnberg har

varit med som ledare sedan 2006. Och än har hon inte tröttnat.

– Det är väldigt kul. Man märker att de blir så taggade och ser spelglädjen och man känner igen hur det är att vara på lägret, säger hon.

Folkmusiken är en förhållandevis smal genre och ett av lägrets stora värden är att ge de unga musikerna möjlighet att möta andra som är folkmusikintresserade.

– Här får man möta fler som är intresserade av det här smala intresset och får se att det är en hel värld.

turskola i Kalmar men här spelar man många fler pass.

En annan skillnad är just det där med noter.

– På kulturskolan har jag noter. Det här är annorlunda och jag får lyssna och kolla hur ledarna sätter fingrarna, säger hon.

Många av deltagarna kommer tillbaka gång efter gång. Det gäller till exempel Alma Lindvall som kommer från Helsingborgstrakten och är på lägret för fjärde gången.

– Jag tror att det var min fiollärare som tipsade om det här lägret. Folkmusiken handlar om svängiga låtar som man spelar för att det är kul. Man umgås mer när man spelar folkmusik och det är mer fritt. Här lär man sig låtar, sedan har man med sig dem, säger hon.

**Text och bild
Tore Sjöqvist**

Som för de allra flesta blev 2020 ett annorlunda år - och för oss innebar det bland annat att behöva ställa in Smålands folkmusikläger. Därför är vi extra glada att vi i slutet av juli i år kunde samla 31 härliga och inspirerande barn och ungdomar på Hjortsbergagården i Alvesta.

Redan när vi bestämde oss för att genomföra lägret visste vi att det skulle bli lite annorlunda än vanligt. Längre avstånd, mycket handsprit - och hur skulle vi tänka kring konserten? Det är mycket att tänka på! Vi hade två viktiga uppdrag - att minimera risken för smitta och ändå skapa en härlig lägerkänsla.

Hjortsbergagården är en trevlig kursgård, med flera stora rum att spela i, ett gemensamt logement och en badsjö precis utanför knuten. Dagarna inleds med frukost och sedan uppvärmning av kropp, röst och fiol-, cello- eller violafingrar. Ett antal spelpass i mindre grupper varvas med frukt, lunch, fika och såklart en del

pauser för bad eller annat roligt. Vi ledare besöker alla grupper i tur och ordning, och lär ut våra bästa, roligaste eller enklaste låtar. Spel varvas med sång, och det utlystes även en textskrivartävling till en polka som komponerats av en ledare i bilen på väg till lägret. Vi fick in många fina bidrag, som alla kom med i notkompendiet som delas ut vid lägrets slut. Sista dagen hade vi rätt intensiva repetitioner inför konserten, som trots ostadigt väder beslutades att bli av. I solsken, mulet och även några skurar stod familjerna på gårdsplanen och lyssnade till härlig folkmusik genom de öppna fönstren in till den största salen på gården. Därinne stod alla barn, ledare och spelade i skydd från vädrets nycker. Tack till alla er unga förmågor som gästade oss i Hjortsberga, och tack till er ledare som gör så mycket för att alla ska trivas!

**Jennie Krook,
Ledare och lägeransvarig**

I den stora salen lär Ronja Grafström ut en schottis. Med en rytmstämma som till dels är hämtad från Queens "We will rock you". Stämmorna övar var för sig innan allt sys samman till en helhet. Inez Arenius från Kalmar trivs på lägret även om det är intensivt.

– Jag går på kul-

Intensiva dagar fulla med musik och skratt, motiverade unga musiker, vacker omgivning och ljumma kvällar med lek och bus. För mig är det ett av de bättre sätten att spendera sin sommartid! Med mig till lägret hade jag några traditionella fiollåtar från olika delar av Sverige som jag satt ihop med mer eller mindre moderna riff, bland annat temat till "We will rock you". Jag tycker det är roligt att blanda vår vackra folkmusikskatt med busiga influenser och slingor som barnen känner igen. Det skapar ofta livliga samtal om hur och vad som får spelas samt leder förhoppningsvis till kreativitet och skaparlust hos deltagarna. Våra dagar på Hjortsbergagården var också hårt arbete för deltagarna. Mängder av nytt material och som lärare är det underbart att se deltagarna ta sig an utmaningarna som de olika melodierna innebär, se dem våga försöka och se stoltheten de utstrålar när de lyckas vara en del av helheten; oavsett om de spelar melodi, bodypercussion eller stämmor. Det är inte konstigt om deltagarna kom hem helt slutkörda i stort behov av vila, men med påfyllda lager av motivation, repertoar och musikaliskt sammanhang!

Ronja Grafström

Victorialoppet 2021

Ölands Allmogedansare mötte upp på Borgholms Kungsgård för att gå Victorialoppet. Dansarna gick samma promenad som utfördes vid samma tid förra året, då det var första gången som dansarna gemensamt bidrog till Victoriafonden och deltog i IFK Borgholms arrangemang.

Vi gick in på Näktergalsstigen och passerade Drottning Victorias Vilohem och påpekade även denna gång vissa sevärdheter t.ex. Prinsasätet, där prins Oskar Fredrik, sedermera kung Oskar II, suttit med tillverkaren av bänken, arrendatorn på Borgholms Kungsgård, Karl Hultenberg och beundrat utsikten. Vi passerade Ölands första sommarhus för badgäster "Vita Villan" byggd på 1870-talet av arrendatorn Hultenberg, och Karl XV:s Jaktsten och vi gick därefter nedför Garderobstrappan för att fortsätta på prins Alexanders promenad fram till Kaffetorp.

Här berättade jag, Gun-Britt, om föregående dags Victorialopp som jag gjorde i sällskap med barnbarnet John Sjöblom, att här över Kaffetorpets servering ända upp till översta trappsteget till Sollidens parkering, fick vi eskort av en trevlig, kvinnlig vakt, världsartisten Carola skulle ju uppträda några timmar senare på "Solliden Sessions scen" vid Borgholms Slott. Men ikväll var den kung-

liga scenen Ölands Allmogedansares, fotograf Leif Ehnemark, arrangerade bilden och en vänlig yngling tryckte på mobilknappen. När Leif var nöjd med bildtagningen gick vi via Sollidenvägen och cykelstigen vid Kungsgårdsbacken ned till kungsgårdens ladugårdsplan, för att sedan återses på Café Sjöstugan.

Café Sjöstugan är ett smultronställe i utkanten av Borgholm, belägen vid Sjöstugeviken. Verksamheten bedrivs idag av Anneli Dahlberg och Bengt Franck. Bengt och Anneli hälsade oss välkomna till det dukade bordet och här bjöds det på uppfriskande vatten som välkomstdrink, nybakade frallor och underbar paj till det goda kaffet. Under gemtlig samvaro talade vi om Sjöstugan och denna sköna plats. Sjöstugan, som har en lång och intressant historia, såväl som tingshus och gästgivaregård i Isgärde i Glömminge och som kafeservering i Borgholm sedan 1927. (Huset är från 1700-talet och som Gunn Björklunds farmor Agda, växte upp i. Far-

modern gifte sig 1907 och fick namnet Börjesson och Gunns far Fritz föddes 1908. Fritz Börjesson, riksdagsman bland annat känd som en stor kämpe för Ölandsbrons tillkomst). I decennier drevs detta Café av konstnären Axel Kargel och hans fru. Poeten Nils Ferlin var på 40-talet en ofta sedd gäst och lär ha skrivit "När skönheten kom till byn" under sina vistelser här. Till detta kultur- och konstnärscentrum kom många kända konstnärer såsom Vera Nilsson och Ivar Morsing.

Vi avslutade vårt besök med att tacka Anneli o Bengt för allt det goda och varandra för den fina samvaron och beslutade att Victoriavandringen skulle utföras även nästa år.

Gun-Britt Sjöblom
Ölands Allmogedansare

Vad gör ett danslag som inte får dansa?

Alvargrimmans aktiviteter under coronatiden

25 februari

Kastlösa skola till Penåsa. Vägen ut till Penåsa är 2,7 km och där grillade vi korv. Vår dansledare Ivar Lång hade med musiken till "kul på torpet" som vi provade en stund på tillbakavägen. Det var svärdansat på asfalten och vi blev snabbt trötta.

14 mars

Bergstigen Södra Möckleby till "Navet" vid Södra Bruket. En historisk vandring på 3 km där vi kunde se resterna i naturen av hur man runt förra sekelskiftet brände kalk i stora så kallade "fältugnar". I början en fin skogsväg med informationsskyltar uppsatta. Passerade Linnäs grotta. Den var vattenfylld.

25 mars

Nunnedalen, Paradisstigen. Resmo/

Vickleby. Blåsippstider. En av Ölands allra vackraste platser på våren med slingrande murgröna och landborgskanten mot öster. Ivar provade en variant på "Jerusalem" på oss. Roligt! Vi uppmärksammade att det var Väffeldagen med sylt o grädde.

18 april

Station Linné till Konungsbackens naturreservat. Vi går förbi Gamla Skogsbys järnåldersby 300 - 700 e Kr på vägen till Rune Jons löväng. Där fanns skyltar att läsa och husgrunder i marken att utforska. Många vårblommor!

29 april

Karlevistenen till Rastplats Karlevi Mo på Mörbylångaleden. En kort lättvandringsväg. Grillplats, toalett, bord och bänkar samt ved fanns på platsen. Här går det att övernatta i ett vindskydd. Ifrån gömslet intill kunde man se en rik mängd fåglar.

23 maj

Frösslunda. Vi letar rätt på "Frösslunda källarbacke" med flera gamla jordkällare på rad. Beundrar orkideer och skålröksvamp. Vi grillar och njuter av försommaren.

13 juni

Årsmötet hölls i trädgården hos ordförande Eivor Petersson. Efter avslutat möte erbjöds förtäring såsom smörgåstårter, kaffe o kaka. Mums! Levande musik fick vi oss också till livs av dragspelande Helen Olsson och Marcus Alvgrimm på fiol.

13 juli

Grillkväll i Sandbergen med dopp i det ljumna vattnet. 22 grader. Det har varit så roligt att träffas och njuta av naturen här på Öland men nu hoppas jag/vi på att dansen snart kommer igång igen.

Alvargrimman/Eva Telandersson

FOLKLIGA KORALER

FRÅN SÖDRA SVERIGE

För 20 år sedan väcktes tanken på att göra ett litet, enkelt häfte med folkliga koraler. Resultatet blev en gedigen samling på nästan 500 sidor.

Magnus Gustafsson och Eleonor Andersson har samlat material, renskrivit noter och sångtexter och författat kommentarer till den vackra bok som släpptes under Korröfestivalen. Folkliga koraler är psalmer som folket sjöng, men som kanske inte hamnat i kyrkans publicerade psalm- och koralböcker. Ofta kan psalmtexterna ha publicerats i olika publikationer men mer sällan noterna och ibland varken eller. Så sammantaget kan det bli lite som att lägga ett pussel och vissa av koralerna publiceras nu för första gången.

– Det är en del av spänningen, det som är fascinerande bakom detta. Det finns melodier som vandrat helt vid sidan av kyrkans etablerade versioner och som har levt sina egna liv i flera hundra år, säger Magnus Gustafsson. Ett typiskt exempel är ”I denna ljuva sommartid” som inte kom med förrän i 1937 års psalmbok, men som sjungits i folklig tradition till olika melodier långt tidigare:

När Olof Forsén, reporter på Radiotjänst, och landsantikvarie Jan Erik Anderbjörk var på Sverigeresa för att spela in berättelser från riket besökte de skomakaren August Johansson i Häradsbäck, som var en musikalisk man. Vid deras besök en regnig höstmåndag sjunger August Johansson en variant av ”I denna ljuva sommartid” med en melodi som inte är den vi vanligen hör. På inspelningen avbryter Anderbjörk tre

takter in: ”Det här är ju helt fel melodi, Johansson.”

– Det är så typiskt för folkliga koraler, säger Magnus Gustafsson. Han kanske sjöng en äldre melodi till den kända psalmen.

I boken finns hela fyra varianter på ”I denna ljuva sommartid”.

– Det är spännande, en av dem andas en mer dämpad och begrundande karaktär än vad vi vanligen förknippar med en ljus sommarsång, säger Eleonor.

Folkliga koraler har traderats av både kvinnor och män. Såväl melodier som texter har präglats av ett givande och tagande mellan olika stilar och gener. Vissa melodier kan ha färdats från 1400-talets Österrike till 1900-talets Uråsa. De har inspirerats av eller inspirerat till befintliga sånger, danser, lekar... Ofta gick de i tretakt. Och texterna var mera ”rakt på”.

– Om man jämför med de bearbetade psalmerna idag så är det väldigt stor skillnad. I de folkliga koralerna märks en ganska kärv religiositet, den genomsvårar många av de äldre texterna. Många gånger tilltalar den kärvheten mig mycket mer än de ibland mer mjäliga moderna psalmerna, säger Magnus Gustafsson.

– Ja, det är lite mer rakt på i de här ålderdomliga texterna. Det finns en trovisslighet som både är naiv och kärv, ibland mer kroppsligt nära, säger Eleonor Andersson.

Fakta: Författarnas favoriter

Eleonor Andersson:

Det var en som jag fastnade för redan i början. Den heter ”Min vilotimma ljuder” och går i tretakt. Det är någonting särskilt med den.

*”Min vilotimma ljuder
en gång den sista gång
och mig i jorden bjuder
en bädd så kall och trång.
Dock den mig ej förskräcker,
så sött jag sover där,
tills Herrens röst mig väcker,
då ingen natt mer är.”*

Magnus Gustafsson:

”Nu vilar hela jorden.” En väldigt gammal psalmtext. Melodin är något som man vet komponerades av en österrikisk tonsättare, Heinrich Isaac, på 1400-talet. Den har på olika vägar vandrat hela vägen till skomakaren och spelmannen Gustav Johansson i Uråsa, som spelade melodin på fiol för mig under ett besök i mitten på 1970-talet.

*”Nu vilar hela jorden,
och luften mörk är vorden,
snart världen sover sött.
Men dig, min själ, bör vaka
att bönen sötma smaka
och i din andakt ej bli trött.”*

Se notskrift på nästa sida

Magnus Karlsson

141. NU VILAR HELA JORDEN

Nu vi - lar he - la jor - den, och luf - ten mörk är vor - den, snart
värld - den so - ver sött. Men dig, min själ, bör va - ka att
bö - nens söt - ma sma - ka och i din an - dakt ej bli trött.

1. Nu vilar hela jorden,
och luften mörk är vorden,
snart världen sover sött.
Men dig, min själ, bör vaka
att börens sötma smaka
och i din andakt ej bli trött.

2. Sitt ljus nu solen döljer,
och natten överhöljer
det stora luftens tjäll.
Min sol, o, Jesu, visa
din nåd som kan upplysa
min själ uti den mörka kväll.

3. Nu haver dagen ända,
och stjärnor börjar tända
sitt därliga ljus.
O Gud, låt mig ock komma
dit alla själar fromma
så skina i din himmels hus.

Markarydsstämman

Fredag den 1 oktober

19.00 "Zorns folkmusik"

Konsert med Jeanett och Peter Rousu.

Plats: Musikhuset

Biljettpris: 150 kronor

Biljett köps via Roséns Ur och Guld. Tel. 0433-100 34

Ca 150 platser

Lördag den 2 oktober

10.00-12.00 Kurser för barn och vuxna. Anmälan krävs.

14.00 Övning av allspel

16.00 Allspel

16.30 Konsert

- Marika och Gusten

- Zorns folkmusik

18.00-19.00 Paus

19.00 Stämman med buskspel

Plats: Musikhuset

Söndag den 3 oktober

10.00 Spelmansgudstjänst i Markaryds kyrka

Vill du vara med och spela på spelmansgudstjänsten?

Anmälan till:

vidar@musikfamiljen.se

Obs! Lördagens kurser och stämman är gratis. Begränsat antal deltagare på både kurser och stämman. Anmälan till kurser och stämman sker på www.walroumusic.se

Markaryds spelmansstämma arrangeras i samarbete med Bilda, Musiksällskapet, Markaryds kommun, Musikhuset och Walrou music AB

Jäts Hembygdsförening firar 90-årsjubileum
och att det är 160 år sedan August Strömberg föddes.

Vi firar nu eftersom det inte gick 2020!

Spelmansstämma - Konsert Söndagen den 26 september

Jäts Hembygdsgård

11.00 Invigning av jubiléet / Tipspromenad / Hoppborg för barn / Uppspelning av gamla band från 1950-talet / Visning av gamla filmer / Lotterier / Kaffeservering / Korvgrillning

14.00 Spelmansstämma

Allspel med Strömberglåtar
(Vid dåligt väder i stort tält
vid hembygdsgården)

Bygdegården Loke

13.00 Fotoutställning

17.00 Konsert med gruppen
Bälgetingen!

(Anders Svensson, Anders
Löfberg, Jörgen Axelsson,
Susanne & Magnus Gustafsson)

På bild: August Strömberg

Skivsläpp 1!

Zorns folkmusik

Jeanett & Peter Rousu

Konsert och

Smålandsskivsläpp

1 oktober, klockan 19.00

Musikhuset i Markaryd

”Zorns folkmusik” handlar om konstnären Anders Zorn, Mora (1860-1920), och hans kärlek till folkmusiken. Men också om hans arbete med att bevara den svenska folkmusikskatten till eftervärlden. Konserten, boken och CD:n innehåller musik som man idag, hundra år efter konstnärens död, vet att han lyssnade på, dansade till och själv utövade både med sång och instrument. CD:n innehåller 12 låtar, som valts ut från boken. Från Zorns favoritkoral och favoritmarsch till låtar och vallåtar ur hans egna repertoar.

Biljetter köps via Roséns Ur och guld. Tel: 0433-10034
Läs mer i annonsen om Markaryds spelmansstämma.

Skivsläpp 2!

Daahl

Konsert och skivsläpp

13 november, klockan 19.00

IOGT, Vattentorget i Växjö

Efter konserten är det spelträff/låtstuga/jam! Biljetter säljs på www.nortic.se

Intrikata traditionstrådar på skiva

På Smålands Musikarkivs dubbel-cd Daahl – musik bland klockare, krigsfångar och brännvinsbrännare får vi möta låtar ur den långa och rika musiktradition som fanns i Allbo härad i Kronobergs län. Här finns musik kopplad till släkten Wieslander, som

från 1600- till 1800-talet oavbrutet uppehöll klockarämbetet i Vislanda, en polsk-rysk krigsfånge som lämnade avtryck i det lokala musiklivet i slutet av 1700-talet samt gästgivarna, brännvinsbrännarna och spelmännen Törnkvist i Gottåsa. Dessa intrikat hopflätade traditionstrådar leder fram till spelmannen Petter Dahl och hans son Johan Dahl i Skatelöv – de främsta och mest eftertraktade fiolspelmännen i trakten under 1800-talets andra hälft och 1900-talets början. Petter Dahl lärde för övrigt Christina Nilssons storböror att spela fiol medan Johan Dahl och operasångerskan spelade tillsammans såväl i ungdomen som på ålderns höst. Spelmännen Anders Svensson, Magnus Gustafsson, Anders Löfberg,

Jörgen Axelsson, Dan Knagg och Susanne Gustafsson har på ett initierat, varierat och personligt sätt valt ut och gestaltat låtar ur denna traditionsfatt. Med dubbel-cd:n, som släpps i november, följer även en längre text av Magnus Gustafsson som presenterar de äldre spelmännen och traditionen. Men musiken är inte det minsta museal – den är samtida, svängig och genial!

[M.B.]

Skivsläpp 3!

Sågskära

Jubileumskonsert och skivsläpp

11 december, klockan 16.00

Smålands museum

Allt började en snöig och kall vinterdag den 11 december 1981. Folkmusikgruppen Sågskära hade precis sett

dagens ljus och skulle ha sin första konsert någonsin på Smålands museum. Julvisor stod på programmet. Till gruppens förvåning kom det ganska mycket folk redan detta första år. Nästan exakt 30 år senare valde gruppen att anordna en avskedskonsert på museet.

Nu har precis 40 år förflutit sedan starten och gruppen återuppstår tillfälligt i samband med att en helt ny jubileumsbox släpps med material från gruppens första år (1981-1989). Den innehåller bl.a. numera svåråtkomliga inspelning-

ar jämsides med alternativa tagningar och tidigare helt outgivet material. Vid julkonserten den 11 december kommer gamla och nya medlemmar i gruppen att medverka jämsides med andra vänner!

Bauerstämman 2021

- med tonvikt på buskspelandet

Det kommer att gå att boka rum på Bauergården från den 1 oktober
Slutgiltigt besked om och hur och i vilken form stämman kommer att
genomföras i, presenteras på Bauergårdens hemsida/Facebooksida
efter den 27 oktober.
Vi kommer att följa folkhälsomyndigheternas rekommendationer

12-13 NOVEMBER

BauerGården, Bunn, strax söder Gränna, Småland

Program

Fredagen 12 november

19.00 Förstämman börjar. Buffé serveras

Lördagen 13 november

11.00-13.00 Lunch finns att köpa

13.00-15.00 Spelstuga och låtutläring med Mart Hallek.
Anmäl dig på www.bilda.nu och sök på Mart Hallek
- eller ring 036-34 21 02 Bilda. Avgift 200:-

16.00 -17.00 Allspel

18.00 Aftongudstjänst i folkton

19.00 Buffé

Buskspel så länge vi orkar!

Alla akustiska instrument är välkomna!

Bo och ät på pub & restaurang, till bra priser. Gratis ställplats för husbil.

Bokning av rum (endast hela helgen) från 1 oktober,
ring BauerGården på 036 - 540 06 eller besök bauergarden.se

För mer info

Janne Wessman 070-471 86 18

BauerGården
GÄSTGIVERI & KONFERENS

Arrangörer: Holavedens Spelman, BauerGården, Studieförbundet Bilda Sydöst,
Vätterbygdens Folkmusikförening, Smålands Spelmansförbund

SAVE THE DATE! 2-3 OKTOBER!

Helgen 2-3 okt planeras en dans- och spelfest i Växjö. Fantastiska Ami Dregelid, Jonas Hjalmarson och Fredrik Lundberg kommer till Växjö för två dagar med spelkurser, danskurser och danskvällar. Kurserna kommer att pågå mellan klockan 10:00 och 16.30 lördag respektive söndag och mellan klockan 19 och 23 blir det danskväll båda dagarna. Mer utförlig information och biljetter kommer längre fram. Mer information dyker upp på Valshusets hemsida och på Facebook så snart som möjligt - håll utkik!

Folkdansringen Småland-Öland kallar till

HÖSTMÖTE

16 oktober 2021

Ölands Allmogedansare är värdförening för årets möte

Kallelse och övriga handlingar kommer att skickas ut via e-post i god tid före mötet.

/Styrelsen Folkdansringen Småland Öland

KALENDARIUM

26 SEPTEMBER

Spelmannsstämman i Jät
Annons s. 14

1 OKTOBER

Zorns folkmusik
Musikhuset i Markaryd
Annons s. 14

1-3 OKTOBER

Markarydsstämman
www.walroumusic.se
Annons s. 16

2-3 OKTOBER

Mikaelidansen
Valshuset, Växjö
Annons s. 14

12-13 NOVEMBER

Bauerstämman
Bunn, Gränna
Annons s. 13

16 OKTOBER

Höstmöte
Folkdansringen S-Ö
Annons s. 13

13 NOVEMBER

Daahl!
IOGT, Växjö
Annons s. 14

11 DECEMBER

Sågskära
Smålands museum, Växjö
Annons s. 14

Håll dig uppdaterad via respektive
webbsida för information!

NOTER OCH SKIVOR

Smålands Spelmansförbund har noter och skivor till försäljning. Angivna priser är inkl. moms. Priser inom parentes är medlemspriser. Porto och emballagekostnad tillkommer.

Beställningar sändes till:

Heléne Ingvarsdotter,
helene.ingvarsdotter@kalmar.se
SSF:s plusgiro: 44 80 33-1 Swish: 123 527 8452

Hela sortimentet hittar du på
www.smalandsspelmansforbund.se

NYHET!

KANTORNS KAPELL

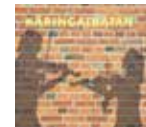
160:- (120:-)

NYHET!

KÄRINGATRÄTAN

160:- (120:-)

SHE

130:- (100:-)

NYHET!

SMÅLANDSLÅTAR

Noter 80:- (60:-)
CD 100:- (100:-)

LÅTAR OCH LEKAR

från Väckelsångs socken 80:- (60:-)

SMÅ LÄNDERS LÅTAR

Valda låtar ur
"Bruna pärmen"
Noter 60:- (45:-)
CD 120:- (90:-)

SVEN DONATS

NOTBOK

Småland 1700-tal
200:- (200:-)

SPELMANSHUMÖR

Peter Pedersen
150:- (150:-)

ALLSPELSLÅTAR

2013

21 utvalda "vanliga" allspelslåtar
50:- (35:-)

KROKIGA LÅTAR OCH RAKRYGGADE SPELMÅN FRÅN MARKARYD

Av Jeanett Rousu
350:- (320:-)
Bok + CD

SPELMANNEN AUGUST STRÖMBERGS KOMPOSITIONER

Faksimiltryck 50:- (35:-)

20 SMÅLÄNSKA LÅTAR

Arrangerade för fiol och altfiol av Gösta Klemming
80:- (60:-)

NÅGRA SVENSKA FOLKDANSER

samlade av Gösta Klemming
40:- (30:-)

SMÅLÄNSK FOLKTON

53 låtar för 2 fioler ur Lennart Skoglunds notböcker 110:- (80:-)

KÄLLAN I SLAKA

En bok om svensk folkmusik av Marie Länne Persson
200:- (150:-)

90 SMÅLÄNSKA LÅTAR

ur Gösta Klemmings häften.
CD-box med 3 skivor.
180:- (135:-)

Spelfot - nr 3 september 2021

Medlemsblad för Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

Ansvarig utgivare: Gun-Britt Sjöblom

Redaktör: Jeanett Rousu. Material sändes till spelfot.material@gmail.com

